

та стадією розвитку. Було відзначено, що кліщів виду *Ixodes ricinus* визначено на таких стадіях розвитку: личинка – 32 (2,6 %), найбільшу частину із досліджуваних кліщів *I. ricinus* становили німфи – 649 (53,5 %); при визначенні статі отримали такі результати: самки – 391 (32,3%), самці – 12 (0,9%). Слід зазначити, що не всі препарати кліщів вдалось ідентифікувати за статтю чи за стадією розвитку – 128 (10,5 %). Головною причиною цього було надмірне пошкодження кліща, що унеможливило визначення кліща.

Отже, кліщі роду *Ixodes ricinus* для України є найпоширенішими та найнебезпечнішими для сільськогосподарських тварин та людини адже саме ці види є збудниками та переносниками таких захворювань, як Лайма (бореліоз) та кліщовий енцефаліт. У зв'язку з цим доцільно приділяти якомога більше уваги профілактичним засобам (вакцинації, огляду себе та свійських тварин після прогулянок та ін., використанню інсектицидів).

**Филенко Б.М., Ройко Н.В., Старченко І.І., Проскурня С.А.,
Прилуцький О.К.**

Полтавський державний медичний університет м. Полтава

ПРОФІЛІЗАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ ПАТОМОРФОЛОГІЇ ЗДОБУВАЧАМ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ПЕДІАТРІЯ»

Організація навчального процесу у медичному закладі вищої освіти включає в себе постійне вдосконалення програм освітніх компонент з урахуванням спеціальності, за якою навчаються здобувачі освіти. Кафедра патологічної анатомії та судової медицини має багаторічний досвід роботи з викладання дисциплін «Патоморфологія» та «Секційний курс» майбутнім педіатрам, що накопичений з урахуванням постійних змін медичної освіти та, відповідно, безперервного оновлення освітніх програм і планів.

Патоморфологія як фундаментальна дисципліна відіграє суттєву роль у формуванні у студентів глибоких теоретичних і практичних знань та становленні клінічного мислення майбутнього лікаря. Тому, удосконалення навчального процесу з урахуванням майбутньої спеціальності є безперервним процесом, що повинен враховувати сучасні тенденції розвитку медицини та технологій. Доступність і поширення комп'ютерних технологій, навчальної та наукової літератури відкриває безмежні можливості для вдосконалення процесу навчання.

Як показує досвід, заняття з патоморфології, на яких застосовуються електронні технології, проходять набагато активніше, а ефективність їх

значно вище. Це забезпечується за рахунок оснащення навчальних кімнат телевізорами та під'єднаними до них комп'ютерами, що дозволяє під час розбору теми демонструвати макро- та мікроскопічні зміни при патологічних процесах і захворюваннях. Чіткість зображень, можливість підбору препаратів з урахуванням особливостей у дитячому віці полегшує процес засвоєння теоретичного та практичного матеріалу майбутніми педіатрами. Здобувач освіти має можливість самостійно знайти всі тканинні і клітинні зміни, зв'язати їх з клінічними проявами захворювань і ускладненнями. Тобто, студенти активно беруть участь у процесі навчання, мислять самостійно, обґрунтовують свою точку зору, моделюють реальні ситуації, а викладач виступає не в ролі розповсюджувача інформації, а в ролі консультанта.

Однак викладання патоморфології здобувачам освіти за спеціальністю «Педіатрія» потребує спеціальних навчальних посібників, що враховують необхідність профілізації навчання. В останні роки видано нові підручники та навчальні посібники з патоморфології і патології, що включають сучасні та традиційні підходи до вивчення даної дисципліни, а також досвід вітчизняних і закордонних науковців-викладачів. Проте, дитяча патологія вимагає глибокого розуміння як загальних закономірностей розвитку і морфологічної картини патологічних процесів і хвороб, так і спеціальних знань в області акушерства, ембріології, гістофізіології плаценти, морфофункціональних особливостей органів і тканин дитини в різні вікові періоди в нормі і при хворобі. Поряд з основами патологічної анатомії, майбутній педіатр повинен добре знати прояви тих хвороб, які частіше всього будуть зустрічатися в його практиці. Тому науково-педагогічні працівники кафедри патологічної анатомії та судової медицини поставили за мету розробити навчальний посібник, який враховуватиме необхідність профільного орієнтування майбутніх педіатрів на вивчення патоморфологічних проявів різних процесів і хвороб у дітей. Поряд з основним навчальним матеріалом, в посібник будуть включені найсучасніші відомості в області патології, а також матеріали, актуальні для дитячої патологічної анатомії, що значно підвищить зацікавленість здобувачів освіти до вивчення предмету та дасть можливість повноцінного його засвоєння.

Таким чином, вивчення патоморфології із застосуванням електронних технологій навчання дозволяє сформувати у студентів базові професійні компетенції лікаря-педіатра, забезпечити повноцінне засвоєння практичного матеріалу, сформувати клінічне мислення. В той же час, видання сучасного навчального посібника з урахування профілізації навчання майбутніх педіатрів забезпечить більш глибоке опанування теоретичного матеріалу.